Ч. 228 (14.477). Львів, субота 10. жовтня 1936. Pocztowa opłata oplacona ryczałtem. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 504-060, 143.322. Адреса для телеграм: „Діло“ Львів. Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол., Чвертьрічно 15·00 „, Піврічно 30·00 „, Річно 60·00 „. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 229-41. „ Друкарні: 229-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

МІСІЯ КАРД. ПАЧЕЛЛІ У ВАШИНҐТОНІ.

ЗА СПІЛЬНУ АКЦІЮ ПРОТИ КОМУНІСТІВ.

ВАШИНҐТОН, 9 10. ПАТ. Приїздом до Ню Йорку державного секретаря кард. Пачеллі зацікавилися дипльоматичні кола, які сподіються, що при цій нагоді обговорять справу дипльоматичного заступництва Злучених Держав при Ватикані. Як відомо дипльоматичні взаємини між Ватиканом і Злученими Державами перервано в 1863. р. У Злучених Державах є тепер 21 міліонів католиків. Численні кола, головно демократи, заявляються за наладнанням дипльоматичних взаємин з Ватиканом, з яким вдержують звязки усі держави, крім СССР. Крім того багато американців, які прихильно ставляться до Німеччини за її кампанію проти комуністів, радо підуть у цій справі за папою. На думку цих кол визнання Ватикану урядом Злучених Держав повинно бути першим кроком.

Дальше зближення між Італією і Німеччиною.

ВІЗИТА ГР. ЧІЯНО В БЕРЛІНІ.

ПАРИЖ, 9. 10. ПАТ. Авас повідомляє з Риму: Міністер закордонних справ гр. Чіяно виїде до Берліна між 18. і 24. жовтнем ц. р. з офіційною візитою. **Італійські політичні кола підкреслюють добрі взаємини між Італією та Німеччиною** і заявляють, що пояснювання подорожі гр. Чіяна непорозумінням між обома державами не відповідає правді. **Німеччина не виявила невдоволення з девалюації ліра. Далі італійські кола підкреслюють, що фінансове рішення Італії не є однозначне зі зміною політичної орієнтації. Словом офіційні кола з притиском підкреслюють приязнь між Італією і Німеччиною.** Подорож гр. Чіяно до Берліна буде нагодою до великих манифестацій взаємної приязни.

Страйк арабів у Палестині кінчиться?

ЛЬОНДОН, 9. 10. ПАТ. „Дейлі Геральд“ пише, що начальний комітет арабів приняв текст резолюції про закінчення страйку в найближчих днях, який тягнувся 6 місяців. Одначе на думку кореспондента „Дейлі Геральда“ араби не припинять саботуючої акції. На рішення припинити страйк вплинули два факти, а саме: 1) приїзд делеґата короля Ібн Савда зі заявою, що Ібн Савд не підпише тексту резолюції, що його домагався великий муфті Єрусалиму; 2) неофіційна вістка, що британський уряд рішений проголосити воєнний стан, якщо провідники арабів до неділі не займуть становища.

Безпощадна боротьба з опозицією в СССР.

МОСКВА, 9. 10. ПАТ. „Правда“ помістила по короткій перерві нову вступну статтю, в якій заповідає безпощадну боротьбу з контрреволюційними елементами „троцькістів і зиновіївців“.

ЗА ЩО АРЕШТУВАЛИ ПЯТАКОВА І РАДЕКА.

Офіційні кола не потверджують ні не заперечують вістки про арештування Пятакова, заступника народного комісаря великого промислу. **Неофіційні кола запевняють, що Пятакова арештували враз з Радеком 18. вересня ц. р.**

Радека арештували тому, що він не доніс владі про діяльність троцькістів і зиновіївців, хоч знав про їх діяльність. Не відомо, чи процес проти Радека відбудеться при замкнених дверях, чи буде явний.

БУХАРІН ІНТЕРНОВАНИЙ.

Міродатні кола потверджують, що Бухарін живе в своїй віллі під Москвою і не приходить до редакції „Ізвестій“, хоч його відпустка вже скінчилася.

Завзяті бої перед Мадридом.

МАДРИД, 9. 10. ПАТ. **На відтинку Наваль Пераль розгорівся нині знову завзятий бій. Артилерія і літаки національних військ бомбардують без перестанку. Артилерія урядових військ відповідає сильним вогнем. Боротьба на цьому фронті ввійшла у вирішну фазу. Національні війська, засоблені у велику кількість воєнного матеріялу і зброї, натискають з цілою силою.**

ХВИЛЕВА ПЕРЕРВА ЗАЛІЗНИЧОЇ КОМУНІКАЦІЇ З МАДРИДОМ

ЛЬОНДОН, 9. 10. ПАТ. Райтер повідомляє: Залізничий шлях з побережа до Мадриду **хвилево був перерваний внаслідок бомбардування летунів під Аранхуез. Одначе шлях швидко направили і залізнича комунікація відбувається далі.**

ОСТОРОГА ПЕРЕД БОМБАРДУВАННЯМ.

ГІБРАЛЬТАР, 9. 10. ПАТ. Команде національної фльоти остерігла держави, які висилатимуть свої кораблі до пристаней на Середземнім Морі (від Барсельони до Маляги), що **національна фльота буде бомбардувати ці пристані. За можливе затоплення корабля команда нац. фльоти не бере відповідальности.**

НОВА ПІДМОГА З МАРОКА.

ГІБРАЛЬТАР, 9. 10. ПАТ. Вчора пополудні 10 тримоторових літаків вилетіло зі Севти до Альхестрас. **Після того 4 кораблі відплило з Марока з військом і воєнним матеріялом до Альхестрас. Одночасно 2 кораблі привезли з Мелілі 1.000 вояків.** Загалом привезли з Марока 15.000 вояків до Кадиксу, Альхестрас, Севіллі і Херес де ля Фронтера.

Чотири національні шалюпи затримали пополудні урядовий підводний човен, який бомбардував три останні дні Лятунару. 23-ох членів залоги підводного човна взяли до неволі, перевезли до Альхестрас і вчора вночі розстріляли.

КОМУНІКАТ НАЦІОНАЛЬНИХ ВІЙСЬК.

ЛЯ КОРУНА, 9. 10. ПАТ. Радіостація подала, що національні війська на фронті Ґвадаляхара заняли Сіґуенцу, на фронті Авіля, Наваль Пераль, Сан Мартін дель Іхлесіяс і Сотільо деля Адрада. **В Астурії на фронті Більбао національні війська посуваються наперед. Наваль Пераль був головним осередком прохарчування Мадриду і тому мадридський уряд наказав своїм військам піти до протинаступу, який національні війська відбили. Найвищою військовою владою на цьому фронті був капраль. Національні війська здобули у Сан Мартін 10 гармат, поїзд з муніцією і 1.500 стрілен.** Перед втечею урядові війська підпалили семинарію, де був склад муніції. На просторі 50 км. національні війська відтяли всяку комунікацію Мадриду з полудневим і заходом. Залізничий шлях Мадрид—Валенсія збомбардували національні летуни на великому просторі.

Над Мадридом скинули летуни 50.000 відозв з покликом піддатися. **Одна бомба впала на фабрику вибухових матеріялів, яка горить.** Кілька жінок ранених.

КОМУНІКАТ УРЯДОВИХ ВІЙСЬК.

МАДРИД, 9. 10. ПАТ. Міністерство війни повідомляє, що урядові війська бються уже на вулицях Овієда. На арагонськім фронті урядові війська посунулися наперед, у провінції Сараґосса 4 км. наперед. Урядові летуни бомбардували з успіхом Кордову й околиці цього міста. В Наваль Пераль відбили завзяті наступи національних військ і двічі перервали їх фронт.

Питомености культури

НЕ МОЖУТЬ БУТИ ПРЕДМЕТОМ ПОЛІТИЧНОГО ТОРГУ!

Львів, 9. жовтня 1936.

Кілька літ тому велась на сторінках української преси палка дискусія, заініційована анкетою „Діла“, про потребу й доцільність зміни юліянського календаря. Стільки осіб відгукнулось на запит „Спільні чи окремі свята?“, що ми не мали навіть змоги всіх тих голосів видрукувати. Виявилось тоді чимало цікавих подробиць із нашого побуту, нашої буденщини, нашого культурного й господарського життя та наших соціяльних відносин. Було чимало голосів за зміною календаря і чимало проти такої реформи. Але обидві сторони виходили з засновку **виключно українських національних та культурно-релігійних інтересів.** Інакше й бути не може: адже справа церковного календаря, справа святкування церковних свят, це річ найтісніше звязана з національно-церковною традицією, з національним побутом, з духовою культурою народу, врешті навіть з тонкими моментами релігійного відчування. І це такі сильні арґументи, що їх протиставлено навіть арґументам господарської натури (втрати через зачинювання крамниць в окремі дні на латинські і греко-кат. свята) та арґументам, що вказували на денаціоналізацію українського міського пролетаріяту, що у чужих підприємствах мусить працювати у греко-католицькі свята, а на свята польські ходить або до костела, або відчужується взагалі від релігії та в одному і другому випадку денаціоналізується. Так чи інакше, тодішня дискусія показала, що **справа реформи календаря на нашому ґрунті ще не дозріла** і моглаб тепер викликати навіть непередбачені несподіванки та довести до шкідливого для нас потрясення.

Аж ось стрічаємося з суґестіями змінити календар — з польської сторони. Щоправда, ця суґестія у досить скромній формі і подобає радше на „пробний бальончик“, походить теж від табору, якого не можемо утотожнювати з володіючим нині у Польщі табором. Маємо на увазі помазаний зверху на санаційний колір ендецький „Дзеннік Польскі“, який писав про „конечність“ зміни юліянського календаря у статті п. М. Піщковського п. н.: „У Львові починає щось діятись“ (6. мин. міс.) та у полемі-

ній статті з „Новою Зорею" 3-го ц. м. Цим останнім разом читаємо там буквально таке: „...Тенденції до співпраці з польщиною мусять передусім поглибитись серед українців, та що йно потім можна буде говорити про наслідки змінених настроїв і про змінену політичну ситуацію. До приспішення тої зміни конечні деякі факти загально-культ. значіння. Вказав на них п. Піщковський, — це: 1) **зрівнання календаря** (спільне святкування „польських" і „руських" свят) і 2) **зрівнання азбуки**, себто скасування муру кирилиці, яка унеможливлює полякам безпосередній звязок з руською ґазетою і книжкою, та через те взагалі з руською думкою і культурою..."

Очевидно, колиб ми не жили у таких відносинах, в яких живемо, коли у політичних відносинах смішні речі всуміш переплутані з поважними, а дійсність кишить від парадоксальних нісенітниць, — можнаб і про зацитований уступ з „Дзенніка Польского" писати хіба тільки у рубриці дивоглядів або у малому фейлетоні. Однак здаємо собі справу з того, що думки, висловлені п. Піщковським, це голос тих усіх численних Дульських, які на українську проблему і проблему польсько-українських відносин глядять крізь патентовані окуляри Заглоби: для них юліян. календар — це тільки неприємна пригадка, що нема у віроісповідних справах того „общаго котелка", що його хотіли би мати, і для них єдиний „мур" для пізнання української культури — це наша гражданка. Вони тому хотять „зрівнання" („уєдностайнєня"), бо **все окремішне їх дразнить, дратує.** І коли сьогодні модним стало полемізувати на тему „доброї волі", то вони висувають нове домагання під адресою української доброї волі, якої нібито досі все ще було і є замало. Гра аж надто прозора. Всяке „зрівнання" для тих панів — це тільки один крок дальше до повної нівеляції всякої окремішности, — до повної національної і віроісповідної асиміляції.

Але колиб навіть не було **такої** тенденції, колиб навіть брати буквально слова „Дзенніка П." такими, як вони на папері виглядають, то й тоді вони вимагають ясної відповіди: **ніколи ніяка справа української культури, ніяка подробиця української традиції чи побуту не може стати навіть предметом дискусії про уступки у користь „нормалізаційної атмосфери"!** І коли хтось влазить у ті справи з чобітьми та кричить про брак української доброї волі, то дає цим доказ ревности, яку можна проявляти при вибиванні шиб в українських установах, але не в розмові на тему передумовин політичного порозуміння. І якщо навіть **колись** українські церковні чинники, у найтіснішому порозумінні з відповідальними українськими світськими чинниками та взагалі цілим українським громадянством, після довшої і дбайливої підготови переведуть реформу церковного календаря, яка — гадаємо — торкалась би сперш тільки міст, — то це може статись **тільки з українських оглядів,** тільки з мотивів українського національного і церковно-віроісповідного інтересу. Ніякі інші чинники та ніякі побічні арґументи тут не сміють грати ролі, бо це одна з найбільш внутрішніх наших справ.

Ще більше торкається це справи правопису. Передусім ідея переходу на латинку — хоч і не нова, проте завжди ще зовсім нісенітна. Можливо, що колись, коли здійсняться українські ідеали, коли повстане велика й сильна українська держава, коли питання української культури вийдуть з вузького кола нинішньої борні за мову, школу, церкву, за право навчання і доступ до... чужих шкіл, — **можливо, що тоді стане це питання більш актуальне.** Але звертаємо нпр. увагу на сербів і болгар, що ті народи й після відзискання державної самостійности та добуття повних можливостей національного вияву — також не схотіли і надалі не мають найменшого наміру відмовлятися від рідного традиційного правопису. Лекший доступ до української („руської"!) ґазети, книжки, культури? А чимже правопис його утруднює чи влекшує? Чи латинка французької або англійської мови, або відмова німецького правопису від ґотику робить лекшою знайомість тих мов для чужинця?! Чи п. Піщковський гадає, що українська книжка, видрукована латинкою, відразу стане кожному полякові зрозуміла?! Пізнати правопис — це справа найлекша з легких, — це початкові лекції у науці кожної мови, — і хто хоче вивчити українську мову, читати українські ґазети та пізнати українську культуру, мусить так само **вчитись** цієї мови, як **кожної** іншої чужинецької мови. Тільки треба **хотіти.** Мале слово, але страшенне рідко у практиці зустрічне...

Занедбана ділянка сільського господарства.

ОПАНОВУЙМО ВОЛОКОННИЙ ПРОМИСЛ!

Львівська Хліборобська Палата уладила в Коросні у вересні ц. р. 6-денний льняно-коноплянний курс. Викладів слухали: 3 польські агрономи з повітів: Рудки, Коросно і Мостиська, 8 польських інструкторок з повітів: Жовква, Рогатин, Перемишляни, Скалат, Бібрка, Бережани, Станиславів, Ланцут та 3 інші особи. Для „Сільського Господаря" призначила Львівська Хліборобська Палата з незрозумілих для нас причин ледви 5 місць і тому на цьому курсі було тільки 5 наших агрономів з повітів: Львів, Рогатин, Скалат, Калуш і Рава Руська. На курсі викладали про волокознавство теоретично і практично. Пропагували теж потребу наладнати збут волокна. При цій нагоді курсанти оглянули 3-річну державну ткацьку школу з 80-ма учениками. Абсольвенти цієї школи працюють на провідних становищах у великих ткацьких заведеннях або творять самостійні ткацькі підприємства. В Коросні є теж велика механічна ткальня-фабрика. В Корчині, 4 км. від Коросна, є ткацька кооператива з річним оборотом коло сто тисяч зол. Дає вона заробіток майже 200 особам.

Як бачимо, поляки вже давніше почали наладнувати дуже важну для малоземельного хлібороба господарську ділянку — продукцію і перерібку волокна. З початком цього року створено при „Малопольскім Товаристві Рільничім" у Львові „льняну секцію". Тепер 14 польських агрономічних працівників покінчило вище згаданий курс. У своїх повітах розпічнуть вони — головно інструкторки, які не мають інших важніших обовязків — відповідну працю.

Ми теж не можемо залишатися далі байдужими, але повинні взятися якнайшвидше до праці. Є в нас околиці, головно Підкарпаття, де малоземельні і беземельні селяни живуть з ткацтва та килимарства. Одначе їх денні заробітки не вистачають на прожиток родини, бо вони працюють на давніх примітивних варстатах, до того незорганізовані і не можуть добитися справедливої платні за свою працю. Наша кооперація і „Сільський Господар", які працюють над економічним піднесенням українського народу, плянуючи м. ін. поліпшення та збут с.-г. продуктів, повинні занятися і тими малоземельними ткачами. Отже організаційно оформити істнуючий вже та творити новий волоконний промисл. До цієї праці слід притягнути інструкторки „секції господинь", які працюють по повітах. Кооперація повинна не лише поширити започаткований збут всіх волоконних продуктів, але й допомогти фінансово „Сільському Господареві" при уладженні досвідництва та стацій перерібки волокна.

Волоконний промисл має в нас, головно серед малоземельних селян, велику будучність. Самa управа льну та конопель дає більші доходи, ніж сільсько-господарські продукти. Перерібка та головно збут волокна, дає теж великі зиски. Згадати би тут лише такого Пістинера із Заболотова, Фрідмана з Тернополя, Галлера та ін., які на збуті волокна доробилися багатотисячного, деякі навіть міліонового маєтку. Працюючи над створенням та належним розвитком волоконного промислу, причинюємось до економічної розбудови та упромисловлення краю і створюємо нове джерело доходу для багатьох малоземельних.

Тому розбудовуймо й опановуймо цю ділянку, бо як у цій праці випередять нас інші, то з волоконного промислу не будемо мати ніякої користи, а принайменше такої користи, як тоді, колиб ми цю ділянку опанували самі. Про це повинні памятати головно ті повіти, які в праці над економічним піднесенням нашого народу здані на ласку й неласку чужого агрономічного персоналу.

Інж. А. Чемерис.

Спільний фронт проти комуністів у Бельгії.

БРЮСЕЛЬ, 9. 10. ПАТ. Вчора пополудні відбулися наради партії рексистів і флямандських націоналістів. Комунікат каже, що **обі партії погодилися на співпрацю у боротьбі проти комуністів.** На тему згоди між рексистами і флямандськими націоналістами преса пише, що ця угода не звертається ні проти монархії ні проти національної єдности. **Флямандські націоналісти домагаються лише децентралізації деяких адміністраційних урядів і вживання флямандської мови у Фляндрії, французької у Вальонії, обох мов у Бріссель.** Крім того управа католицької партії рішила скликати негайно зїзд, на якому мін. кольоній Рубенс зажадає, щоб католицька партія поділилася на флямандську і вальонську. Залишиться спільна управа, спільна програма і спільні цілі.

Прем. Ґерінґ приїде до Польщі?

Польська преса пише, що в найближчих днях приїде до Польщі прем. Ґерінґ. Темою розмов буде справа Данціґу. Ґерінґ хоче передискутувати в першій мірі справу нового високого комісаря в Данціґу та обсяг його діяння. Німці боються, що колиб високим комісарем був поляк, тоді він тягнув би за Польщею у данціґсько-польських і данціґсько-німецьких справах. Тому Німеччина хоче мати ґарантію, що в цих справах не буде ніяких непорозумінь.

Крім того Ґерінґ порушить справи у звязку з польсько-французьким зближенням. Коли взяти під увагу, що Польща малаб вдержати рівновагу у взаєминах з Німеччиною і Францією, то французька позичка ставить цю рівновагу під знак запиту.

Історія сфальшованого інтерву.

Єпископ о. д-р І. Бучко виясню свою розмову з предст. „Хвилі".

(ЛИСТ ДО РЕДАКЦІІ.)

У Львові, дня 9. X. 1936.

Сл. Іс. Хр!

Високоповажаний Пане Редакторе!

До нинішнього дня Редакція „Хвилі" не уважала за відповідне спростувати написане її співробітником п С. Шпундом інтерву зі мною, поміщене в „Хвилі" дня 17. вересня ц. р. ч. 6285., не зважаючи на те, що сам п. Ш. признав потім у розмові зі мною неоднократно, що воно невірне й неточне. Тому я змушений просити Вас, Пане Редакторе, помістити на сторінках найближчого числа Вашого цінного часопису осьтаку мою заяву в цій справі:

Ведений засадою християнської любови ближнього, я приняв на розмову співробітника жид. часопису „Хвиля" п. Симона **Шпунда,** що зголосився до мене 14. вересня враз зі своїм товаришем п. Шварцом, абсольвентом — як казав — рабінатської школи. Розмова велася з моєї сторони дуже щиро головно тому, що за прикладом Св. Ап. Павла я хочу всіх до Христа привести і це заявив я без обиняків п. Шпундові, який від себе заявив, що він Христа любить і вважає Його великим Пророком, а товариш п. Ш. похвалився навіть еврейським текстом Євангелія, яке мав при собі в кишені.

Головним предметом нашої розмови був актуальний нині по всіх краях антисемітизм і його причини. Без ніяких вагань сказав я цілком отверто п. Ш., що головну причину до зросту антисемітизму дають таки самі жиди своєю розкладовою роботою в світі, найчастіше провідною своєю ролею в тій роботі; а останніми часами виявилася недвозначна провідна роля жидів у пропаганді комунізму й інших лівих течій і в нашому краю і всюди в світі. Признав також сам п. Ш., що найбільше пропагаторів комунізму рекрутується зпоміж жидівського народу, а всеж таки у сфабрикованій ним нібито моїй відповіди на його питання вважав за відповідне вложити в мої уста слова, немов би це були злосливі небилиці, розсівані з легко проглядною цілю. У тій першій моїй відповіді на перше питання п. Ш. стільки правди, що я всеж таки зазначив, що не посуджую **всіх** жидів поголовно в симпатії до комунізму тому тільки, що вони жиди. Решта відповіди — це вицвіт публіцистичного „таланту" п. Ш.

В справі оминання жидівських крамниць просив я перш за все п. Ш., щоб він вплинув на редакцію „Хвилі", аби вона не представляла на своїх сторінках пропаганди нашого гасла „свій до свого" як антисемітського, бож організація нашого економічного національного життя подиктована перш за все вимогами наших тяжких політичних умовин, отже вимогами самооборони. Осуджуючи насилля в організуванні бойкоту жидівських крамниць, я не вжив цілком слів таких, як „варварство і звірячість".

Стверджую, що п. Ш. не поставив був цілком питання про те, як повинен душпастир зареагувати на антисемітизм, бо на таке питання був би п. Ш. не дістав ніякої відповіди. Чейже не може католицький єпископ давати поучення для душпастирів через жидівський часопис, бо якщо треба було би таких поучень, то Церковна Єрархія має на те окремі свої органи.

Признаю, що осуджуючи брутальний антисемітизм, ужив я вислову, що такий антисемітизм — це антихристіянізм, бо він не є згідний зі засадами християнської любови ближнього. Решта, що в цій справі наводить п. Ш., це його власна фантазія.

Про напади на жидів по селах сказав я, що їх причиною буває часто жидівська нахабність і нетерпимість, як також поширювання жидами комуністичної пропаганди між нашим народом. Якщо я висловив надію, що відносини на будуче уложаться краще, то тільки під умовиною, що жиди змінять свої етичні засади і свою тактику супроти нежидів.

Щодо моєї симпатії для жидів сказав я виразно, що вона походить з християнської любови ближнього. Рішуче заперечую, немов би я мав сказати, що жидівський нарід вибраний Богом для поучування світа. Якщо згадував я про мої літа із шкільної лавки, то тільки у відповідь на питання п. Ш., чи я коли стрічався ближче з жидами.

Правда, що я на привіт жидів у еврейській мові відповідаю їм по еврейськи, бажаючи всім жидам, щоб вони пізнали Христа й увірили в Нього. Ніякого захоплення при такій нагоді я ніколи не відчував, отже не міг я з цим звірюватися перед п. Ш.

Щодо талмуду й інших жидівських книг (поза св. Письмом) у еврейській мові, то про них була мова остільки, оскільки п. Ш. запитав мене, що міг би я сказати про етичні вартости Талмуду. На це питання відповів я отверто, що краще булоб не питати мене про те, бо я, на жаль, не можу висловитися корисно про Талмуд, знаючи про те, що в ньому є місця, які противляться навіть природній, не то обявленій етиці.

Рішуче заперечую, немов би я говорив про якісь величезні і непроминаючі заслуги жидів, за які належаласяб їм вдячність від людства. Пригадую собі, що сам п. Ш. говорив про такі заслуги, вчисляючи до них і те, що Христос вийшов з жидівського народу. Само собою розуміється, що цього ніхто не може вважати за заслугу жидів. Найкращий доказ плутанини п. Ш. — це получення тих нібито моїх слів з цитатом якоїсь апокрифічної книги Матея, на підставі якої треба би благословити переслідуваних. Кажу „апокрифічна пята книга Матея", зроджена у фантазії п. Ш., бо автентичний евангелист Матей має тільки одну книгу, з якої я цитував місце про любов ворогів. Тільки мимохіть навів я для ілюстрації народню приповідку про конечність інжиніра до будови.

Була мова також і про гітлеризм і при цій нагоді я висловився, що такі етапи, як новопоганство й палення біблії старого завіту, компромітують гітлеризм; всеж таки видно, що те все вже минулося, коли німецький католицький єпископат погодився з гітлеризмом, а це без сумніву скріпить гітлеризм. Отже додаток п Ш. про палення найвизначніших німецьких письменників не вийшов з моїх уст.

Говорячи про неможливість заломання жидівського народу через антисемітизм, не вжив я зовсім звороту, що „жиди поборюють аберрацію націоналізму" або „перейдуть нинішню пробу в тріюмфі". Згадав я тільки про пророцтво св. Павла в листі до римлян, на основі якого жиди навернуться при кінці світа на християнство і будуть спасенні.

Одна одинока відповідь, віддана вірно п. Ш., це відповідь у справі виступів кардиналів Фавльгабера й Інніцера.

В справі ритуального зарізу сказав я, що він не має узасаднення у Біблії, та при цьому додав я, що воно дивно трохи для мене, що ведеться зорганізована акція в обороні звірят, а не чути було про якусь акцію спеціяльну в обороні людей, яких большевики винищують фізично міліонами, от хочби недавно в часі штучно викликаного голоду на Україні.

Додаток про лікаря Бога поставив п. Ш. зовсім не на місці, бо він радше відносився до беседи про любов ближнього, яка каже нам поступати так, як поступає лікар, що ненавидить хоробу, а любить хорого. А таксамо поступає Бог з грішником.

Не висловлював я ніякого подиву для творця сіонізму Теодора Герцля. Признав я за слушні змагання жидів до створення своєї держави, але не сказав я, що християнський світ мав би їм у тому допомогти. Що більше, зробив я застереження щодо Палестини, до якої жиди, доки не є християнами, не мали би права, з огляду на святі місця, такі дорогі серцю кожного християнина. На це завважив п. Ш., що ті місця є також у найбільшім пошанівку в жидів.

Щодо хасидизму оттільки й правди, що сказав я про гарні східні мельодії, які я чув у виконанні кантора Розенблятта.

Правда, що я бажав жидам з новим роком миру (шалом), але я сказав також, що той мир можливий тільки тоді, коли жиди впадуть до стіп Христа та признають Його своїм Месією обіцяним Пророками, а той Месія напевно уможливить жидам і відбудову їх батьківщини.

Це тільки (пер сумма капіта) я навів невірно віддані п. Ш-ом мої слова й додані ним фабрикати його уяви, немов би мною сказані. Всі речі, немилі для п. Ш. та для жидів, п. Ш. покрив мовчанкою і саме тому не вважав за відповідне дати мені текст інтерву до узгіднення перед відданням його до друку. Мушу сказати, **що я зжахнувся, побачивши моє — не моє інтерву в такій формі у „Хвилі"** з 17. вересня 1936 р.

На другий день, себто 18. вересня ц. р. рано, зявився у мене товариш п. Ш. і свідок нашої розмови згаданий п. Шварц, і то саме в хвилині, коли я брався писати спростування. П. Шварц признав, що інтерву не подане вірно й обіцяв зараз повідомити редакцію „Хвилі" про моє обурення та запевнив мене, що редакція напевно вишле п. Ш. до мене в ціли приготування спростування невірних уступів інтерву. П. Ш. справді зявився у мене, але щойно 24. вересня ц. р., саме в день по появі мого спростування в розмові з редактором „Українських Вістей". На вступі п. Ш. заклинався на життя своєї маленької дитини (якої фотографію показав мені), що він зробив те все в добрій вірі та жалувався на можливість прикрих консеквенцій зі сторони редакції „Хвилі" супроти нього. Стверджую рішуче, що оба панове **п. Шпунд і п. Шварц признали, що справді майже всі уступи невірні.** При цьому заявив п. Шпунд, що в найближчому часі наміряє п. редактор Гешелес враз з п. сенатором Фастнахтом явитись у мене, щоб дати мені сатисфакцію за прикрість. Вкінці п. Ш. обіцяв прислати мені до узгіднення текст т. зв. простуючого інтерву і справді на другий день рано він прислав такий текст. Однак текст т. зв. простуючого інтерву був того роду, що я ніяк не міг погодитися на нього, бо він простував тільки деякі місця нашої розмови (нпр. про книгу Матея), зате п. Ш. не мав відваги признатися прилюдно до фабрикації інтерву, хочби тільки в добрій вірі. Щоб таке признання влекшити п. Ш-і та з другої сторони, щоби рятувати його перед прикрими консеквенціями зі сторони редакції „Хвилі", вважав я за відповідне, відсилаючи п. Ш. неапробований текст т. зв. простуючого інтерву, написати до п. Ш. листа, в якому подав я мотиви, чому я не погоджуюся на такий невистарчальний текст спростування. В тому листі додав я також уступ, що підтримую мою тезу, що брутальний антисемітизм є незгідний з духом християнської любови ближнього. Вкінці з огляду на присягу і заклинання п. Ш. додав я також, що не посуджую його в злій волі. Цей останний уступ легко було мені додати тимбільше, що знаю з науки психольогії про істнування такого типу людей, що з часом затрачують моральний змисл, а послугуючись часто неправдою, вмовляють в себе без рефлексій, немовби це була чиста правда. Такі люди можуть і без злої волі вмовити в себе, що католицький єпископ може в жидівських справах думати і говорити категоріями, що відповідають тільки жидівській, месіяністичній ментальности. Нехай, що це була тільки моя ілюзія дотично п. Ш., то нині мушу заявити, що п. Ш. постарався про те, щоб я скоро позбувся тої ілюзії, бо 7. ц. м. я випадково довідався, що п. Ш. використав у „Хвилі" з 29. вересня ц. р. уривки мого листу, писаного до нього, для полеміки з немилими йому часописами в цій справі, а не дає ніякого знаку про те, що він думає зробити, щоби спростувати сфабриковане ним інтерву. Оце й причина, що змусила мене прилюдно забрати голос у цій немилій справі і представити її фактичний стан.

При цій нагоді вважаю за відповідне відкинути злобний закид деяких націоналістичних польських часописів, немовби я своїм інтерву забажав шукати в жидівському народі політичних союзників для української національної меншости в Польщі. Мушу також з прикрістю піднести те, що деякі часописи, що час до часу називають себе католицькими, не ствердивши автентичности інтерву, скористали з нагоди, щоби кпинами і лайкою накинутися на католицького єпископа.

Прийміть, Високоповажаний Пане Редакторе, вислови високої до Вас пошани, з якими остаюся Вашим

у Христі Господі братом і слугою

† **Іван Бучко**

Єпископ пом. Львівський.

Енерґійні заходи уряду Блюма.

МАСОВІ РЕВІЗІЇ МІЖ ЧЛЕНАМИ ПРАВИЦІ І ЛІВИЦІ.

Французський уряд повів енерґійну акцію з метою вдержати лад і спокій. І так поліція ввійшла несподівано до великої фабрики шоколяди на передмістю Парижа, яку робітники обсадили ще перед трьома тижнями та усунула страйкарів. Браму фабрики розбила поліція при помочі вантажного самоходу. При усуванні страйкарів з фабрики кілька осіб ранили, між ними комісаря поліції. Одночасно уряд зажадав, щоб комуністи відкликали зголошених 127 віч в Ельзасі і Льотрінґен. Щоб втихомирити комуністів поліція перевела одночасно **ревізії в 28 домівках французької соціяльної партії** (так називається переорґанізований на політичну партію колишній „Кроа де Фе" полк де ля Рока). **Ревізія в головнім осідку соціяльної партії тягнулася від 8-ої до 1-ої год. вполудне.** Підчас ревізії спокійна вулиця несподівано оживилася з огляду на кордон поліції і численні вантажні самоходи з поліцією. При ревізії поліція забрала численні документи, реєстри й адреси членів партії та опечатані відставила до суду. Крім того поліція перевела основну ревізію у віллі полк. де ля Рока у Версаю, яка тягнулася від 8. до 11. год. та забрала багато фотографій. Ревізія була теж у відомого летуна Мермоса, одного з найближчих співробітників полк. де ля Рока.

Політичні кола здогадуються, що уряд розвяже соціяльну партію під замітом, що вона веде акцію розвязаної „Кроа де Фе", лише під зміненою назвою.

КОМУНІСТИ ВІДМОВИЛИСЯ ВІДКЛИКАТИ ВІЧА.

ПАРИЖ, 9. 10. ПАТ. Політичне бюро комуністичної партії **рішило вправді зменшити число віч зі 127 до 56, але не згодилося взагалі їх відложити, як цього домагався державний підсекретар де Тессан до справ Ельзасу і Льотрінґен.** Комуністи запевняють у комунікаті, що в 56-ох вічах візьмуть участь орґанізації людового фронту на випадок нападу „фашистів". Комунікат повідомляє, що вчора вечором прем. Блюм домагався відкликати комуністичні віча в Ельзасі і Льотрінґен крім 10-ох. Комуністи відмовили і заявили, що не дозволять нарушити закону про збори.

БІЙКИ З КОМУНІСТАМИ.

ОРАН, 9. 10. ПАТ. Підчас маніфестацій, які зорганізували комуністи у відповідь на збори членів національного фронту, дійшло до стрілянини. **Дві особи ранені.** Поліція арештувала кілька осіб.

За орґанізацію українських зелярів.

НАРАДА У „СІЛЬСЬКІМ ГОСПОДАРІ".

Справа плекання, збуту та перерібки лічничих зел є для нас дуже важною річчю. Саме важкі господарські умовини, серед яких приходиться працювати нашому малоземельному селянинові, плекання лічничих зел може стати дуже дохідною ділянкою дрібноземельних господарств. Тому теж цією справою занялося Т-во „Сільський Господар" і старається обєднати наших плянтаторів лічничих зел та допомогти їм і вказівками для належної їх продукції і по змозі допомогти при збуті вказуючи відповідні фірми, де можна би цей продукт збути. Черговим кроком в орґанізації наших зелярів була нарада головної секції лічничих зел при Т-ві „Сільський Господар", яка відбулася 6. жовтня ц. р. у домівці Т-ва. На нараду було присутних 31 учасників, в тому відпоручники наших центральних установ та української національної преси. Між приявними були теж представники нашого духовенства, лікарів, фармацевтів та інших зацікавлених у цій справі кол. Нараду відкрив заступник президента **інж. Юліян Мудрак** і зясував ціль наради.

З черги дир. **інж. Антін Романенко**, представив дотеперішну працю „Сільського Господаря" над орґанізацією зелярів. На початку згадав референт про покійного д-ра Пеленського з Комарна, який чимало зробив для справи нашого зелярства та був одним із щирих співробітників головної секції лічничих зел при Т-ві „Сільський Господар", а приявні вшанували його заслуги повстанням з місць. Далі присутні довідалися, що головна секція лічничих зел при Т-ві „С. Г." істнує від 1929 р. та обіймає поважне число наших продуцентів-селянхівців-зелярів. Тепер справа продукції і збуту лічничих зел стала такою важною, що Т-во „С. Г." змагатиме до створення окремого зелярського осередка та у співпраці зі „Сільським Господарем" поведе всю зелярську справу. Опісля того виголосив реферат **о. О. Фацієвич** і зясував пороблені досі заходи для підготови окремого зелярського осередку та як слід працювати, щоб цей осередок був життєздатним і корисним для українського селянства.

Над обома рефератами розвинулася широка дискусія, в якій обговорено справу продукції збуту та перерібки лічничих зел. Вкінці вибрано окремий комітет, який займеться підготовою цього українського зелярського осередку, в такому складі: Д-р М. Панчишин, о. О. Фацієвич, інж. М. Гавриленко, п. О. Галібей, інж. А. Романенко, проф. М. Мельник, М-р С. Гора, інж. Ф. Савчук, В. Ширин, інж. А. Мельник, Дир. Бурчак, інж. Ю. Мудрак. Крім того рішено до цього комітету запросити представників Р. С. У. К., „Центросоюзу", „Народної Торгівлі" та Українського Лікарського Товариства.

Слід сподіватися, що вибраний комітет в скорому часі підготовить усе, щоб українські зелярі могли незабаром мати власну зелярську орґанізацію.

Гора з горою не зійдеться, але чоловік із виграною...

Кожний з нас мріє про виграну на льотерії. Кожний обчисляє в думці те все що міг би собі справити, якби припала йому більша вигра. Кожний хотів би — і зовсім слушно — уложити собі життя якнайліпше, запевнити спокійну будуччину родині, забезпечитися перед недугою, старістю і нездібністю до праці.

Всі про це думають, але не всі це роблять, що напровадило би їх на властиву нагороду, що влекшилоб їм зустрінутись з виграною.

Коли розглянемось довкола, між знайомими і сусідами, переконаємось, що багато з них належить до цього роду людей, які хотілиб, щоби щастя і успіх само до них прийшло. Це є ті, які все говорять: „Треба би взяти льос льотерійний, спробувати щастя!"... Але на тім кінчиться. А коли вже є по тягненню, переглядаючи листу виграних, нарікають: „Но, чи я не казав? Виграло моє число! Про це число саме я думав!" А коли питаються їх, чому не взяли льос, відповідають: „Ет, якби я був взяв, програв би! Треба мати щастя!"

Тих опізнивців є щоправда щораз менше, бо кожний, хто переглядає часописи, може переконатися, скільки та які виграні, як нпр. останній мільон, припали у частині людям, які вийшли щастю назустріч. Бо щоб у житті щось осягнути, щось дістати, треба йому вийти назустріч, треба йому отворити двері. Виграти в льотерії може кожний, але тільки той, що не тратив купити льос.

Гора з горою не зійдеться — каже приповідка, а чоловік з виграною часто сходиться.

—o—

Д-р КОСТЬ ЛЕВИЦЬКИЙ. 23

Українські політики.

Сильвети наших давніх послів і політичних діячів.

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ.

Був людиною завзятого темпераменту та політиком безглядної опозиції, що все причислювався до скрайньої лівиці в посольському клюбі чи в парляментарній репрезентації. Належав спершу до радикальної партії та опісля перейшов до національно-демократичної партії, бо — як казав — хотів працювати.

Був довгі роки редактором „Свободи", працював також у редакції „Діла". Як редактор виробив собі політичне імя між народом і в 1907. р. вибрано його послом до віденського парляменту, де він засідав аж до розпаду Австрії.

Будзиновський придбав собі імя політичного аґітатора в 1902. р. пропаґандою рільничих страйків як засобу до придбання рільному робітникові належної винагороди за працю з одного боку та присмирення польської шляхти за її політичну безглядність супроти українського народу — з другого боку. До того написав він книжку: „Хлопська посілість", у якій виказав, що в силі хлопської кляси — сила й будучність української нації.

В дні 21. травня 1908. р. прийшло на чергу нарад парляменту у Відні нагле внесення в справі зловживань при останніх соймових виборах у Галичині, коли то намісник граф Андрій Потоцький підтримував русофільських кандидатів. У цій справі промовляв у парляменті Вячеслав Будзиновський і сказав між іншим, що провідники так званих галицьких росіян — це звичайні шпіони та що поляки систематично працюють над тим, щоб український нарід довести до революції; а вся вина в цьому ділі лежить у Відні, а саме у габсбурському орлі, якому треба вирвати його кігті...

Отся промова вийшла самовільно й поза диспозицією нашого Парляментарного Клюбу і викликала докори з парляментарних кругів, як також від уряду; з влагодив ту промову чеський реаліст посол Т. Масарик, що заявив: ...„Членам українського сторонництва, що в короткому часі доброю організацією й аґітацією дійшло до такої сили, не легко приходиться стати добрими парляментарними політиками, бо в політиці треба мати терпеливість і зачинати від малої політичної роботи"... А полякам посол Масарик пригадав слова Кавура, що найгірша є політика помсти.

Та цей темперамент і найгостріший тон не покидав посла Будзиновського і в дальшій його парляментарній діяльности, як тільки трапилась до цього нагода. Таке прийшло і в 1912. р. з приводу задуманої розбудови водних шляхів (каналів) в Австрії, за чим побивались поляки і чехи для економічного піднесення своїх країв. Тоді більшість Українського Парляментарного Клюбу добачувала в цьому не шлях до економічного поступу й упромислення краю, але шлях до польського підбою нашого народу. Отсе становище спричинило обструкцію наших послів у водній комісії австрійського парляменту, де непривітливо проводив чеський аґрарист Уджаль, так, що комісійні наради перейшли на сварку, яка покінчилась тим, що словінський посол о. Корошец кинув актами в голову п. Уджаля, а посол Будзиновський подер протокол нарад водної комісії. Так тої закінчилось засідання тої комісії.

В цьому моменті прискочив львівський соціяліст посол Діямант до посла Будзиновського і сказав поіритований: Знаєте, що ви подерли? Український університет! Треба знати, що саме тоді вели ми переговори з президентом міністрів графом Штірком і міністром освіти Гусареком у справі нашого університету.

Третій такий випадок зайшов у Відні вже в часі світової війни, в місяці травні 1915. р. Тоді я видавав український тижневик по німецьки і посол Будзиновський, як його редактор, умістив у цьому тижневику статтю під наголовком „Клеветники", в якій вказав на особу інформатора, що фальшиво поширює такі інформації, мовби Галичина — це Польща і в тій Польщі живе такий нарід зрадників-русинів; що ті русини — це властиво москалі; що відріжнювати між русофільськими русинами й українцями — це „швіндель", бо українці є більш небезпечні зрадники, як другі руські хлопи...

У цій статті не подано назвища того інформатора, але з деяких познак один австрійський полковник догадувався, що це про нього пишеться і доніс про це до Начальної Команди. На цій підставі віденська державна прокураторія повела карне слідство проти мене як видавця і проти Василя Панейка та Вячеслава Будзиновського як редакторів, бо це було у военному часі.

З уваги на те мусів я поробити всякі заходи, щоб міністр справедливости д-р Гохенбурґер припинив слідство у цій справі і на цьому покінчилася прикра подія. Будзиновський наївся тоді трохи страху і відтак був вдоволений, що мені вдалося зліквідувати цю справу.

У повоєнному часі Будзиновський усунувся від послування та став писати історичні оповідання на політичні теми для української молоді і для народу.

(Далі буде)

Смерть великого гуманіста.

Париж, жовтень 1936.

Приятелі або близькі знайомі знали про безнадійне становище Меє, якого лікарі 4 роки тому „засудили". Але як можна було вірити у швидкий кінець ученого, що хоч і підорваний фізично, продовжував свою величезну працю, величезну розміром і змістом. Ще кілька тижнів тому віддав статтю про лінгвістику до нової „Французької енциклопедії".

„Тан" перший приніс звістку, що в Шато-нев, гарному місті над Льоарою, помер великий мистець лінгвістики. Про праці Меє вже є ціла література і його місце в науці не швидко займе хтось рівний.

Він був фільольоґ, але й лінґвіст (це зовсім не те саме), його наукові зацікавлення були такі широкі, що ними (як і деякими іншими рисами) нагадував учених-гуманістів XV. віку. Меє був членом майже всіх вищих наукових установ — академій та університетів. Берлінський університет вибираючи його на доктора „гоноріс кавза" схарактеризував його дуже влучно:

Grammaticae comparatae auctor gravissimus, scriptor elegantissimus, praeceptor meritissimus, studiorum grammaticorum inter Gallos decus atque exemplum.

Кожний з цих епітетів виправданий і не є тільки формулою чемности.

Щодо порівняльної граматики, то досить назвати такі праці, вже нині клясичні „Студії над етимольогією і словником старославянської мови", „Порівняльна граматика клясичної вірменської мови", „Граматика староперська", „Індоевропейські діялекти", „Загальні риси ґерманських мов". Є тут мова латинська, грецька, славянські, балтійські, ґерманські, перська, вірменська... і повний спис його творів це ціла книжка. А твори не причинки, а справжні студії, де кожне слово важить. І про найтяжчі теми писав так, що насолода була їх читати! Що може бути „нудніше", як фільольоґічний дослід, а зпід його пера все виходило ясно, легко та захопливо! Хоч як французькі вчені вміють одягати свої досліди в елеґантний одяг, Меє не мав під цим оглядом суперників.

„Найбільше заслужений професор"... Він викладав у найвищих наукових установах Франції, як Колеж де Франс, Сорбона, Школа східних мов. Всі французькі лінгвісти та славісти зокрема — його учні. Учитель він був суворий і вимагав багато. На його виклади ходили і молоді вчені, що вже самостійно працювали. Меє мав власну теорію мов, про яку міг би написати тільки мовознавець.

Це не була тільки кабінетова людина. Він цікавився незвичайно живо громадським життям. Правда, що сам — суворий, з резервою до всіх питань не любив він легко давати свого підпису під протест проти несправедливости, заки сам раніше не прослідив справи. Виступав прилюдно рідко, зате його виступи були тим цінніші. Людина величезної працездатности (нагадував цим нашого Грушевського), знаходив час, щоб стежити і за красним письменством, малював для себе, любив музику. Не пропускав ніодного концерту. Хору Кошиця слухав тричі.

Як славіст він відвідав кілька разів Київ і знав добре українську справу. Знав добре особисто Грушевського і дивна річ — згодився написати передову до антольоґії української літератури, виданої по французьки Грушевським у Празі. 6 чи 7 років тому, коли в Париж приїхала Катря Грушевська і мала у Т-ві славянознавців відчит про українські народні пісні, старий професор, уже тоді хорий, прийшов головувати на цих зборах і з делікатністю, на яку здатні тільки французи, представив гостям — доньку свого друга, талановиту вчену.

У 1917. р. видрукував він у „Монд Сляв" клясичну статтю про українську мову, на яку так часто покликуються на Заході. А коли прийшов берестейський мир і майже всі наші тодішні прихильники (правда, було їх небагато) відмовилися від України, Меє, хоч і осудив цей мир, закликав французів „не забувати за українську справу, найскладнішу, але й найважливішу у Східній Европі". У 1919. р. коли Грушевський у Парижі обговорював з проф. Меє та Дені проєкт заснувати український відділ при Інституті Славянознавства, Меє дуже щиро підтримував цю думку. Коли з цього проєкту нічого не вийшло — то вина тут у нашій катастрофі.

Та хоч як шанував Меє нашу справу і наших деяких учених, він ставився дуже негативно до нашої закордонної пропаганди, коли політичні діячі, невчені, нагинали всякі наукові факти для своєї дешевенької публіцистики, що не могла промовити до чужинців.

Оце вже 15 літ, як Поль Буає, директор Школи Східних Мов познайомив мене з великим ученим. Не без зворушення згадую, як Меє вмів у деякі хвилини на мою інтервенцію прийти нам в допомогою, коли вважав якусь справу за справедливу. Так було у 1924. р., коли „Наук. Т-во ім. Шевченка" мусіло протестувати проти заборони вживати назви „Україна". Завдяки такому впливові як особа Меє, можна було завсіди побачитись з людьми, до яких без нього підійти не було можна.

А який він був „козер", як умів вести розмову! На вечорах у Буає довкола нього стояли не завсіди чоловіки, але й жінки, щоб слухати його повних змісту завваг.

Ніколи не забуду одного приняття у 1932. році. Було це останнє, як була зі мною ще моя бідна дружина. Меє пояснював ріжницю Москви й Києва. Звідси прийшов до ріжниці між північною Францією і південною і до висновків, чому північна Франція взяла верх у двобою з піднем...

Меє — великий гуманіст. Чимало таких було у „темному" XV—XVI. віці і яких майже нема у нашому віці, віці „поступу".

Ілько Борщак.

КОНФЕРЕНЦІЯ НЕІНТЕРВЕНЦІЙНОГО КОМІТЕТУ.

Льондон, 9. 10. ПАТ. Сьогодні зібрався комітет для справ неінтервенції в Еспанії на конференцію. 27 держав прислало своїх делеґатів, між ними Портуґалія. Присутній є представник СССР шарже д'афер Каґан.

Комітет радив дві години і припинив свої наради до год. 16-ої. Райтер повідомляє, що довші промови виголосили амбасадор Корбен і шарже д'афер Каґан.

ДЖУСЕППЕ МАРОТТА. 2

Американська фільма.

(Докінчення).

Останній погляд, який кинув Кляйд дівчині, був дуже сумовитий. Він тримав свого противника одною рукою на віддаль, звертаючися до Марґарети з осторогою:

— Утікайте. Як скінчиться вся та історія, довідаєтеся з часописів.

Коли міс Гарт була на вулиці, звернувся до неї якийсь молодий мужчина, що мав власне вибагливе авто:

— Чи можу вас відвезти до дому? Я звуся Фред.

Від несподіваного враження вона майже не зомліла ще раз. Вхопилася за авто, щоб не впасти.

— Ви гарні — сказав молодець.

— Я голодна — прошепотіла Марґарет.

•

Кляйд увійшов до ресторану „Зустріч у Джіммі" і спитав власника:

— Хто миє тарілки в цьому гарному льокалі?

— Машина — відповів власник.

— А вона ніколи не псується? — спитав Кляйд.

— Розумію. Ви хочете її заступити. Але я маю інше місце для вас. Галльо, Джон! Маємо нового кельнера для сепараток... Мусите знати, містер, що в кожній сепаратці є окремий дзвінок. Коли ви вже принесли те, що замовили у вас, а почуєте дзвінок, тоді не зявляйтесь. Коли почуєте якийсь жіночий голос, що кличе кельнера, то це вас нічого не обходить.

— Розумію

— Ол райт. Подавайте до сепаратки 30 віскі.

Кляйд увійшов до сепаратки число 30 саме в тій хвилині, коли молодий Фред говорив до Марґарети:

— Моя люба! Ви навіть досі не поцілували мене ні разу.

Марґарет глянула на Кляйда широкими очима, не розуміючи, як міг він стати кельнером. Кляйд ані оком не моргнув і сказав до неї:

— Хоч я не маю права вмішуватись у ваші приватні справи, але на мою думку краще було вибрати ріку.

І вийшов дискретно із сепаратки. За хвилину надумався і зявився знову:

— Ви чого хочете? — крикнув до нього різко Фред.

— Я від першого погляду пізнав у вас старого приятеля, за яким я так довго шукав надаремне — посвоячену душу. Я хочу присісти собі при вас, щоби ви могли мені повісти дещо із свого життя, яке дуже подібне до мого. Почніть оповідати від того місця, коли ви рішили стати пастором.

Молодий Фред аж підскочив:

— Коли ви далі будете так тримати вітверту руку, то можете зараз побачити, як виглядають ваші трицять два зуби.

— Що за грубі люди в цьому Ню Йорку! — пробурмотів Кляйд, відбившися головою від стіни.

Тоді Марґарет скрикнула:

— Ви вбили його!

— Не знаю, чи вбив — відповів Фред — але прийшла пора, коли треба чкурнути.

І кинувши кілька монет на стіл, нахилився над дівчиною:

— Ще секунда. Мушу вас на прощання поцілувати!

Та заки скінчив, почув на своєму лиці малу, але сильну дівочу руку.

У тій самій хвилині Кляйд очунявши, подивився на світ і з полекшою побачив цю сцену, щоб знову заплющити очі. Аж після якогось часу піднявся і сказав:

— Не знаю, чи ви помітили одну подробицю: скільки разів я зустрічаюсь із вами, завжди хтось мусить когось бити.

Марґарет на потіху поцілувала його сильно.

Увійшов власник ресторану з криком:

— Чи ви гадаете собі, молодче, що я за пятнацять долярів тижнево буду вас тримати у сепаратках як гостя? Геть з мого льокалю!

Кляйд зробив фільософічний висновок:

— Тренер найнужденнішого боксера заробляє більше. Не на те мені тут платять, щоб я вдавав глухого, коли чую солодкий жіночий голос. Ясна річ, що я відходжу, але покищо будь ласка сказати мені, де находиться найближчий поліційний комісаріят.

— Так? То ви мене хочете шантажувати за недозволену продаж алькоголю і сепаратки? Добрий досвід зробив я з таким типом! На майбутнє вже буду знати, чи варт мати добре серце для пройдисвітів! Скажіть відразу, скільки домагаєтеся за те, щоб тримати язик за зубами?

Кляйд відповів самовпевнено:

— Мій батько дістав від свого сусіда за таку саму дискрецію триста долярів.

— Добре. Маєте триста. Але щоб вашого духу не було тут чути!

З мистецького життя.

ВИСТАВА МАЛЯРСТВА, ГРАФІКИ ТА РІЗЬБИ У ЛЬВОВІ.

Вчора, себто 8. ц. м. відбувся т. зв. „вернісаж" (інформ. показ) 8-ої з черги збірної вистави „Львівського професійного союзу мистців-пластиків". **У виставі беруть участь** різьбарка Магдалина Гросс з Варшави та малярі Людвик Тирович і Генрик Сельцер зі Львова.

Маємо змогу запізнатися з найновішими графічними працями проф. Л. Тировича, що здобув собі передове імя в польській графіці, як майстер зясованого своерідного мистецького вислову та першорядний знавець графічних технік. Дуже цікавий є його цикль офортів з мотивами старовинного італійського міста „Сан Джімініяно", що зберігло до цього часу вигляд і атмосферу февдальних часів епохи Данта. А. Тирович мав змогу перебувати там деякий час і вислідом його пильних студій є ціла низка його графік, цікавих не тільки під оглядом мистецьким, але і тематичним. З правдивою цікавістю оглядаємо ці предивні бльоки веж у мистецькій інтерпретації мистця. Крім офорт виставляє Тирович прегарні дереворити та літографії.

Олійні образи Генриха Сельцера свідчать про поважний підхід артиста до мистецької праці. Його неоклясицизм не має манїри, є оформленим переживанням.

Різьбарка звірят М. Гросс виставила цілий ряд бронзів. В її працях анімалізм подекуди уступає на друге місце перед декоративним елементом.

Вистава, яку відкирвається для громадянства в неділю 11. ц. м. заслуговує під кожним оглядом на відвідини. Міститься вона в будинку міського Промислового Музею при вул. Рутовського.

І. Ів.

СПРОБИ НАЛАДНАННЯ ЯПОНСЬКО-КИТАЙСЬКОГО КОНФЛІКТУ.

ТОКІО, 9. 10. ПАТ. Агенція Домеі подає, що після конференції японського амбасадора Кавагуа з маршалом Чан-Кай-Шеком проголосили комунікат, що маршал висловив свій жаль з приводу інциденту в Чен-ту і запевнив, що на будуче не дозволить на подібні інциденти. Подібну заяву склав теж японський амбасадор. Покищо ведуться дальші переговори над японсько-китайським порозумінням.

—o—

НОВИНКИ.

— **Уже появився Календарик для молоді на 1937 р. „На сліді"**, приятель та необхідний порадник кожного ученика. Ціна 40 сот., з почтовою пересилкою 50 сот. Жадайте показового числа місячника молоді „На Сліді". Річна передплата 2 зол. Адміністрація: Львів, Чарнецького 26. Конто П.К.О. кооп. Вогні 101.423 (із заміткою: для На Сліді). 2765 5—5

Кляйд робив обрахунок:

— Сорок долярів на подорож, лишиться мені двісті шістьдесять. За двісті пятьдесять можна купити собі гарненьку крамничку з солодощами. Хто продає дітям цукорки той може легко мати гарну клієнтелю. Треба би тільки раніше порозумітись з лікарем, щоб переконував батьків, що діти найчастіше нездужають на шлунок, коли їдять овочі.

Марґарет слухаючи цього монольоґу, сказала:

— Залишиться вам ще десять долярів.

— Коли ви дозволите, то я мігби за ці гроші купити дві шлюбні обручки.

Марґарет упала в його обійми.

Кляйд глянув на неї зворушений:

— Ти трохи бліда. Ти так схвилювалася...

Марґарет почала чогось нервово шукати:

— Я зараз тобі докажу, яка я рожева.

Але у своїй торбинці вона не найшла помадки до уст.

— Ох, Кляйд — сказала вона — я бачу, що ти будеш мусіти ще трошечки змінити свій рахунок. Я мушу купити собі гарну помадку...

— Стрівай!

Кляйд витягнув з кишені предмет, який упав на нього з висоти 18 поверхів.

— Може це тобі придасться!

— Але ж це моя пудерничка з помадкою! Я пізнаю її по емалі, яка тут трошки відлупилася! — крикнула дівчина здивована.

— Тепер я розумію, чому коли вона впала мені з неба, я відчув, що починається зворотна точка у мому житті — закінчив Кляйд свою пригоду.

Перекл. в. г.

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глуневського**, Львів, пл. Капітульна 3. І., тел. 54-46. **Найпевніша льоката гроша.**

— **Понесете велику втрату**, коли не купите найкращого з усіх календаря „Криниця" на рік 1937. „Криниця" — це підручна книга в кожній хаті. Всі, найбільш заплутані правні справи, всі клопоти жінки-господині, всі матеріяли, потрібні кожному інтеліґентові у розгляді всіх ділянок нашого громадського, як і світового життя — найдуть найсолідніщого, вправного провідника і коментатора тільки в календарі „Криниця" на рік 1937. Ціна зол. 1.50 — порто 30 сот. Дістати можна у всіх книгарнях і у Вид. „Діло".

— **Футра жіночі і чоловічі** та ріжного роду футряні шкірки поручає по найнижчих цінах Фабрика футер „Хром", Львів, вул. Руська 20, тел. 271-83. 2719 13-?

— **Велика правнича книга** м-ра М. Топольницького **„Підручник нового закону про зобовязання"** викликала в краю велике **зацікавлення**. Книга зясовує точно дуже важні нові приписи закону про купно-продаж, наем, вигоду, аренду, даровизну, доживоття і т. д. Вона необхідна для кожного ділового громадянина, для товариств, читалень і кооператив. **Наклад книги вже на вичерпанні!** З невеликого запасу можна ще набути її тільки в книгарні Наук. Т-ва ім. Шевч., — Львів, Ринок 10 і в Книг. „Рідна Школа" Львів, Сикстуська 22. Ціна книги разом з почтов. опл. зол. 4.50. **Книги не повинно бракнути, зокрема, в ніодній читальняй бібліотеці!** 2855 1-2

— **З радія.** Радіостація в Кеніґсвустерґавзен (1571) передає у вівторок 13. жовтня українські пісні у виконанні Г. Ердман сопран і Г. фон Кампенгавзен баритон. Початок концерту в год. 18-ій.

— **Виділ Т-ва Вакаційних Осель** виєднав в городськім старостві дозвіл на вуличну збірку на день 11. ц. м. (неділя) під всіми церквами та українськими інстутуціями. Виділ покладає всю надію на успішний вислід збірки, бо від нього буде залежати покриття цьогорічного недобору, що повстав у наслідок докуплення конче потрібного інвентаря для осель, яких число в тім році зросло до 235 осіб, значить на 90 більше ніж у минулому році. Тому нехай ніхто із громадян не мине пушки збірщиків і бодай дрібним датком дасть доказ, що розуміє і підтримує тяжкі зусилля Товариства, яке 32 роки постійно підчас ферій наснажує кволі діточі організми великими дозами енергії на те, щоб за її допомогою могли опісля довгі шкільні місяці набувати потрібне знання.

— **Максимальні ціни у Львові.** Щоби поборювати неоправдану звишку деяких артикулів першої потреби маґістрат устійнив у порозумінні з представниками відповідних ділянок торговлі і промислу такі максимальні ціни в детайльній продажі: 1 кґ. воловини І. кат. з докладкою найбільше 20. проц. — 1.20 зол., 1 кґ. воловини без докладки, або полядвиці — 1.40 зол., 1 кґ. воловини II. кат. з докл. — 1 зол., 1 кґ. воловини II. кат. без докл. або полядвиці — 1.20 зол., 1 кґ. воловини III. кат. з докл. — 0.80 зол., 1 кґ. телятини без костей 2.20, 1 кг. передньої телятини — 1.20 зол., 1 кг. телятини задн з костями — 1.50 зол., 1 кґ. вепровини (шпондер) — 1.30 зол., 1 кґ. вепр. полядв. — 1.80 зол., 1 кґ. вепр. без костей від шинки — 1.60 зол., 1 кґ грубої свіжої солонини 1.60 зол., 1 кґ. сол. тонкої 1.50 зол., 1 кґ сала — 1.70 зол., 1 кґ. смальцю топл. — 1.80 зол., 1 кґ. ковбаси до смаж. — 1.50 зол., 1 кґ. печ ковбаси — 1.80 зол., 1 кґ вудж. солонини — 1.80 зол., сира вуджінка — 1.50 зол. Ціни одрібин 50 проц. нижчі. Всіх що братимуть вищі ціни каратимуть карою 6 тижнів арешту або гривною до 10.000 зол. З карою може бути злучена конфіската артикулів, що за них домагалися вищих цін. Про недодержання цих цін слід повідомити негайно поліц. стійки, городське староство або VI. виділ маґістрату (Академічна ч. 9).

— **Україніка.** В німецькому щоденнику „Етінґер унд Бурґгавзер Анцайґер" (в горішній Баварі) появилася в ч. 220 цікава стаття п. з. „Рефлектором по Совіто-Юдеї". Автор, що підписався „Українець", звертає увагу німецької публичної опінії на протикомуністичну кампанію, ведену українським громадянством у Сх. Галичині. Зокрема вказує на статті „Діла" та на пастирський лист митрополита Шептицького, з якого наводить цілі уступи.

— **Маеткова данина в рільництві.** Дня 30. листопада припадає речинець платности [illegible] ної маеткової данини в рільництві на 1936 р. Міністерство скарбу приказало, щоб до 15. листопада доручити платникам накази заплати [illegible] твердженням відбору. Зараз після 30. листопада скарбові уряди зачнуть екзекувати [illegible] ну данину. Міністерство зазначує, що рішуче невільно допускати до залеглостей в [illegible] маетковій данині.

— **Суспільні опікуни.** На засіданні міської ради у Львові іменовано тому три тижні 48 суспільних опікунів, між ними й кількох українців, [illegible] мають перевірювати родинні та матеріяльні [illegible] носини осіб, що зголошуються за допомогою до міської суспільної опіки й давати в тих справах опінію міській управі. Дня 8. ц. м. іменовані опікуни зложили в ратушевій салі присягу в руки президента міста д-ра Островського. Президент відчитав роту присяги, яку суспільні опікуни зложили, подаючи руку.

— **Допомога для погорільців.** Як відомо, в [illegible] рожі пов. Дрогобич згоріло недавно 20 господарських загород, наслідком чого 120 осіб знайшлося в нужді. Львівський воєвідський уряд вислав на місце свого делеґата, який у формі негайної допомоги виплатив погорільцям 100 зол. Дрогобицький повітовий виділ видав їм з ліса частину дерева безплатно, а власник Урожа п. Срочинський примістив погорільців разом з інвентарем на своїм фільварку.

— **Ювилей ґімназії.** Державна ґімназія з польською мовою навчання в Коломиї святкувала минулого тижня 75-ліття свого істнування. По богослужень в церкві, костелі і синагозі відбулося в шкільному будинку зібрання б. учеників, [illegible] вписалися до памятної книги.

— **Краева хроніка.** В подільських повітах появилися масово пільні миші, що роблять в озимих засівах значні шкоди. — На подвірю [illegible] ка Смачила в Дібщу, пов. Бережани, прийшов у ночі якийсь чоловік і викликавши з комори сина Романа, застрілив його. — В лісі біля [illegible] зичок під Львовом повісився 62-літній [illegible] Карло Каменецький, не маючи з чого жити. — В Підснятинці біля Кошиловець, пов. Заліщики 33-літній Гр. Роля підпалив свою стодолу, в якій згоріло 25 кіп жита й кільканадцять кіп [illegible] ки, ячменю та вівса, загальної вартости 2.000 зл. Опісля застрілився у власній сушарні тютюну. Причиною самогубства були родинні незгоди. — В загороді Василя Сарика в Денисові, пов. Тернопіль, згоріло 12 кіп збіжа вартости 3.000 зл. — В Настасові, пов. Тернопіль, відобрав собі життя господар Франц [illegible] заживши отруту на миші. Причиною була смерть жінки, що полишила йому семеро малолітніх дітей.

Дивогляди.

Тілесні анальогії близнят.

В Менчестері живуть чотиролітні близнюки Томі і Віліям. Про них говорить тепер ціле місто. Томі вразився мячем в око і його мусіли відвезти до лічниці на лікування. Незабаром по цім випадку витворилось запалення і на лівім оці Віліяма так, що лікар мусів і його лікувати. При цій нагоді оповіли родичі, що кілька разів помітили в близнят подібні випадки. Наприклад один із близнюків мав болі в усі і негайно потім на такіж самі болі почав нарікати і другий хлопець. Також в іншої пари близнят ствердили подібні явища. В Нотінгемшейр жили дві шестилітні сестри-близнючки. Одну із них мусіли оперувати в лічниці. Майже одночасно занедужала і її сестра, яка почала домагатися, щоб її перевезти до сестри. Лікарі на це погодились і обі сестри перебували в одній кімнаті та в однім часі виздоровіли.

—o—

Всячина.

Папір, що перетріває 1.000 літ.

Московському вченому Тіконові повелося випродукувати папір, що перетріває — на його думку — 1.000 літ. Нового паперу уживатимуть у першій мірі до ріжних важних документів, щоб відтак могли їх читати майбутні покоління. Заки проф. Тіконові вдалося випродукувати „вічний папір“, мусів він довгий час переводити ріжні експерименти та спиратися в цих дослідах на зразках ріжних старих паперів, зокрема на тих, що походять з Єгипту. Ціна нового паперу не буде більша, як інших дотеперішніх паперових продуктів. Жаль тільки, що в Совітах взагалі недостача паперу, навіть газетного, а ціни таки добре солені.

Півтретя міліона авт у Німеччині.

Скількість авт у Німеччині зростає кожного року. На підставі даних статистичного уряду начислюють цього року в Німеччині півтретя міліона авт. 1. липня ц. р. начислювали в Німеччині ...474.591 авт. Цікаве, що найбільше авт припадає на Берлін, де випадає одно авто на 25 осіб, тільки на провінції Бранденбургу і Саксонії, де 1 авто припадає на 23 особи. В Гамбургу, Бремені й Анальті припадає 24 авта на одну особу, значить провінція іде вперед, а Берлін залишається позаду.

Дописи.

СТАНИСЛАВІВ.

З життя читальні „Просвіти“ на Княгинині-Гірці. Писали ми свого часу, що діяльна колись читальня на Гірці попала в дивну апатію та пасивність і висказали ми тоді надію, що той гурт ідейних одиниць, який поставив собі за ціль поставити Гірку на чолі передмість, здійснить свої задуми. Нині з приємністю зазначуємо, що Гірка, завдяки праці того гуртка людей, починає оживати і є повна надія, що небавком стане на чолі передмість. Найбільшу рухливість у чит. „Просвіти“ проявляє амат. гурток, що завдяки декільком одиницям, особливо пп. М. Глинському, Б. Маланякові й І. Деренечеві, зумів згуртувати охочу до праці молодь і запрягти її до систематичної праці. І так виставив гурток недавно пєсу „Київ наш“, улаштував забаву, яка вдалась і під моральним і під матеріяльним оглядом. Крім того зорганізовано хор та орхестру, які колись вже були, та через брак належного проводу не виявляли діяльности. В читальні бачимо тепер більше людей, що то замісць тратити час десь на „каварняних“ розмовах, сходяться разом, перечитують пресу („Діло“, „Новий Час“ та ін.) і взагалі більше цікавляться долею читальні, ніж це бувало досі. Віримо, що започаткована праця захопить цілу Гірку та що читальня „Просвіти“ буде взором для інших місцевих установ. А гурткові тих ідейних людей, що тепер розбуджує Гірку зі сну, бажаємо багато сили й витревалости та послідовности у праці. Бо лише тоді можна збирати овочі своєї праці! **Б. Л.**

ВІДГУКИ ДНЯ.

Трохи рекләми!

Солідність плюс реклямa рівняється успіх.

Так кажуть американці, що відомі в цілім світі з доброго розуміння „бизнесу“. Тому в них інтереси йдуть ліпше як деінде, навіть такі, що не повинні йти.

В нас ця справа стоїть чи не найгірше в цілій Европі. Інтереси, що мають усі дані йти — не йдуть, або що найвище штикульгають.

Яка причина? Чого бракує? Солідности чи реклями?

Маємо назагал марку солідних. Кажу „назагал“, бо в нас самих не дуже, але зате в чужинців направду маємо. Спитайте в Скарбовій Палаті, у власників камениць, у відборців чи доставців! Кожний вам скаже:

— Українці — солідний народ.

Недавно був я в одного управителя камениці жида в справі мешкання.

— Я волю українцеві дати десять золотих дешевше. Першого кожного місяця він „дзінь“ — несе комірне. „Чому так спішитеся?“ — питаю. „Не хочу мати з тим клопоту!“ — відповідає.

— Пане — казав мені один купець — я з українцями люблю гандлювати. Навіть на кредит дам. За українця нема страху.

Значить солідність у нас є, а бракує реклями. Так виходилоб.

І справді!

Не вміємо реклямувати чогось, хоч реклямувати себе вже неодин навчився.

Але може це такий початок і має бути і за сто-двісте літ навчимося реклями неособистої. Від чогось треба зачати!

Але всетаки не зашкодилоб приспішити час зрозуміння реклями для фактично добрих і потрібних річей, чи це буде в ділянці матеріяльній чи духовій тимбільше, що вони з собою густо-часто лучаться і одна від другої бувають дуже залежні.

Далекою і окружною дорогою довідуємося нераз про речі, що повинні прийти до нас впрост і з грюкотом усіх дверей.

— Чи ви чули...?!

— Що ви кажете!?... А чомуж?!...

— Не знаю! Повиннiб оголосити. Цеж безперечний успіх!

Але ніхто не оголошує.

Буває так.

От хочби:

„Музичний Інститут ім. Лисенка“ став консерваторією. Цього року. Нині маємо 9. жовтня, а мало хто про це знає. А здається не зашкодилоб нашій консерваторії, колиб люди в краю про це довідалися. Можеб це заімпонувало тим батькам, що посилають дітей до чужих музичних шкіл, вірні старій, неоправданій засаді, що все чуже ліпше як своє.

Знана з солідности інституція має право на далеко більшу рекляму від тої, яку робить. А з тим разом і право на три рази більшу фреквенцію.

Приспішім час зрозуміння інтересу!

Галактіон Чіпка.

—o—

Спорт.

УКРАЇНСЬКІ СПОРТОВІ КЛЮБИ НА ВОЛИНІ.

Українські спортові клюби на Волині, що мають затверджені владою статути і проявляють сяку-таку діяльність, дуже нечисленні. Знаємо про три такі клюби: „Горинь“ у Рівному, „Стир“ у Луцьку і „Гарт“ у Здолбунові. Ледви чи є їх ще більше. В цьому сезоні змагаються за мистецтво Ц-класи волинської округи дві українські дружини: „Горинь“ — Рівне і „Гарт“ — Здолбунів. Отже навіть Луцьк не має української дружини копаної..

РУСЬ — ВІКТОРІЯ ЖІЖКОВ.

В цю неділю грає ужгородська Русь у себе дома з Вікторією Жіжков. Спершу мала Русь вильосовані змагання у Празі, але тому, що в цю неділю відбудуться у Празі атракц. змагання Спарта-Славія, спортова влада приказала Вікторії Жіжков розіграти змагання в Ужгороді. Може нарешті наша ужгородська 11-ка переборе лянцюг програних і здобуде в цих змаганнях два пункти..

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Д-р Евген Грицак: ПЕРЕМИШЛЬ ТОМУ СТО ЛІТ. Накладом Т-ва прихильників мистецтва „Стривигор“. Перемишль 1936.

Герман Бар: СТОЛИЦЯ ЕВРОПИ — переклав О. Карашкевич. Станиславів 1936. Стор. 7, ф. 8°.

Ганс Цбінден: ЖИТТЯ РУДОЛЬФА МАРІЇ ГОЛЬЦАПФЕЛЯ, переклав О. Карашкевич. Видання „Літератури й культури“. Станиславів 1936. Стор. 8, ф. 8°.

Евген Рудий: ПОВОРОТ ПІНОКІЯ З АБІСИНІЇ. Гумореска у трьох діях. Львів 1936. В-во „Русалка“. Стор. 32, ф. 16°

ЖУРНАЛИ.

ЛІКАРСЬКИЙ ВІСНИК, Львів, 1. вересня 1936. Р. XIV. Ч. 5. Зміст: Т. Е. Бурачинський: Травма і туберкульоза. — М. Музика: Ляборатoрійні досліди при хоробах печінки. — Зїзд українських лікарів у Черчі. — Хроніка сходин У. Л. Т. — В. Метельський: Професійне порадництво. — З медичної преси. — Рецензія.

РІДНА ШКОЛА, ілюстрований часопис для всіх. Львів, 1. жовтня 1936. Зміст: Лев Ясінчук: Велика ідея. — Софія Русова: Тихі героїні (фейлетон). — М-р В. Калинович: Доріст Р. Ш. при праці. — Е. Струк: Потреби організаційної дисципліни в „Дорості Р. Ш.“. — Обіжник. — Г. З.: Дитячий театр. — Прощання члена Кружка Рідної Школи. — О. Барвінський: Моя робота на полі шкільного письменства 1870—1926 р. — Бібліографія. — З життя Р. Ш. — Ріжні вісти.

КООПЕРАТИВНЕ МОЛОЧАРСТВО. Львів, жовтень 1936. Р. XI. Ч. 10.

ГОСПОДАРСЬКО - КООПЕРАТИВНИЙ ЧАСОПИС, Львів, 4. жовтня 1936. Р. XVI. Ч. 40.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 10. жовтня 1936.

Відень (506,8) 15.40 Хор. пісні, 18.00 Нар. пісоньки, 19.25 Веселі пісоньки, 20.05 Бріннерівський фестіваль, рел. пісні на сольові голоси, хори й орх., **Прага** (470,2) 19.55 Розр. концерт, 21.00 „Ракош-Раковці“ балет Яначека, **Париж** (1648) 12.00, 13.15 Легка музика, 21.00 Спів, сор., 21.45 „Ля фідь де Роляи“ муз. трагедія, **Білгород** (437,3) 17.20 Концерт орх., 17.30 Спів, 19.50 Сербський вечір, 21.30, 22.20 Хор, **Берлін** (356,7) 8.20 Музика, 8.30 Веселий муз. поранок, 19.15 Камер. концерт, Кеніґсвустерґавзен (1571) 14.00 Музика. 18.00 Півд.-амер. нар. мелодії, **Мінхен** (405,4) 11.00, 13.15 Музика, 19.30 Мазурки Гречанінова, 20.10 „Залюблений Ваз/Ваз“ оп. Вальт. Геце, **Будапешт** (549,5) 12.05 Концерт війсък. орх., 13.30 Циг. музика, 17.00 Форт. ресітаиь, 19.00 Сальон. музика, 22.00 Концерт орх., **Мілано** (368,6) 11.30 Легка музика, 13.15 Орх. концерт, 17.15, 19.00 Легка й танц. музика, 20.45 „Ля Фіяма“ оп. Респіґи, **Рим** (420,8) 13.10 Орх. концерт, 19.20 Розр. музика, 20.40 Комедії, 21.15 Орх. концерт.

Неділя, 11. жовтня 1936.

Відень (506,8) 11.45 Симф. концерт, 16.00 Квінтет ф-дур Брікнера, 18.00 Розр. концерт, 20.00 Літер. вечір. 22.30 Концерт на

форт. і орх. ц-моль ч. 2. Рахманінова, **Брно** (325,4) 17.35 Нім. авд., у муз. частині „Орфей у пеклі" оп. Офенбаха, **Прага** (4 70,2) 8.30 Рел. музика. 9.10 Чеські нар. пісні, 10.15 Сальон. квартет, 12.00 Дзвони, **Париж** (1648) 13.00 Орг. ресітал, 15.45 Симф. концерт, орх., арфа, 18.30 легка музика, 21.00 Театр Уяви, 21.45 „Шевальє сан ном" драм. легенда Варіота, **Білгород** (437,3) 11.00 Нар. пісні, 17.00 Сп. ресітал, 17.20 Концерт, **Берлін** (356,7) 12.00 Музика, 20.00 Розр. концерт, **Кеніґсвустерґгавзен** (1571) 9.00 Безжурний поранок, 11.30 Дві пісні Брамса й Вольфа, хори, орх., 14.30 Музика з держави інків, пісні та твори на смич. квартет, 20.15 „Барвний світ оперетки" мельодії з опереток, **Мінхен** (405,4) 13.00 Популярна музика, 17.00 Вок. турнір, 18.00 Нові Вольфові пісні, Газе барит., 20.00 Вес. авд., **Будапешт** (549,5) 12.30 Концерт оп. орх., 15.15 Сальон. музика, 17.00 Циг. музика, 18.30 Флет, 19.20 Два форт., **Міляно** (368,6) 12.20 Камер. музика, 13.00 Вок. авд., 20.40 Орх. концерт, **Рим** (420,8) 12.20 Камер. музика, 13.00 Вок. концерт, 16.45 Концерт нар. музики, 20.40 „Ріголето" оп. Верді.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 10. жовтня 1936.

6.30 Ранішня авд., 6.33 Руханка, 6.50 Музика з гр. пл., 7.15 Ранішній денник, 7.25 Програма на нині, 7.30 Трохи інформацій, 7.35 Популярна музика з гр. пл., 8.00 Авд. для шкіл, 11.30 Для шкіл: Співаймо пісоньки, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Концерт орх., 12.40 Хліборобська скринька, 12.50 Полудневий денник, 14.30 Театр Уяви для дітей: „Коник стрибунець і мурашка", 15.00 Господарські вістки, 15.15 Реклям. Концерт, 15.30 Наша програма, 15.35 П. Чайковський в Італії, гр. пл., 15.50 Огляд жіночих видань, 1.060 Тіно Россі з гр. пл., 16.05 Хвилина пожежних сторожей, 16.15 Концерт капелі, Ванда Верминська спів, 17.50 Огляд видань, 18.00 Актуальна гутірка, 18.10, 18.15 Спортові вістки, 18.20 Польські думки з гр. пл., 18.35 Про методику й гигієну домашньої умової праці, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 На летовищі, 19.30 Година Фр. Руста, орх., 20.30 Літер. новини, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Квартет берлінського хору солістів, 21.30 Концерт Еви Бандровської-Турської (сопран), з участю орхестри, 22.15 Ложка до черевиків, гумореска, 22.30 Під знаком танку, гр. пл.

Неділя, 11. жовтня 1936.

8.00 Сигнал часу, 8.03 Для села: Хліборобська газетка, Музика з гр. пл., Наші ліси й охорона природи, 8.40 Штравс І.: Попурі з улюблених вальсів, гр. пл., 8.45 Програма на нині, 8.50 Ранішній денник, 10.30 Оп. фрагменти у вик. симф. орх., гр. п., 11.25 Концерт берлінського хору солістів, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Симф. поранок у вик. орх., форт.; у перерві ок. год. 13.00 Льогіка кінового репертуару, 14.00 Репортаж із життя, 14.30 Концерт солістів (Ір. Гералтовська, сопр., форт., віольонч), 15.30 Для села: Жура господині за здоровля села, Огляд ринків рільних продуктів, 16.00 Рекламовий концерт, 16.15 Хвилина маршів, гр. пл., 16.30 Фрагмент із Кальдеронової драми: „Чистилище св. Патрика", 17.00 Підвечірок при мікрофоні, орх.; у перерві: Актуальна гутірка, 19.00 Літер. сезон почався, 19.15, 20.00 Мішаний концерт (Марія Блажинська сопр., віольонч., форт., 19.45 Літературні хвилини, 20.20, 20.21, 20.35 Спортові вістки, 20.40 П[illegible]. огляд, 20.50 Вечірній денник, 21.00 На [illegible] хвилі, 21.30 Концерт орх., 22.10 Камер. концерт, 22.40 Та[illegible] музика з гр. пл.; у перерві в год. 22.55 Останні вістки.

Радіокутик.

ДЛЯ АМАТОРІВ ДАЛЕКИХ РАДІОСТАЦІЙ.

Радіослухачі, яких улюбленим спортом є „схоплювати" екзотичну станцію, добре знають, що досі були два континенти, які мали сумнівну славу найменш зрадіофонізованих: Азія і Африка.

Одначе тепер Азія заслуговує щораз то більше на кращу опінію: Японія і Ява є покриті вже цілою мережею короткохвильних станцій, а нещодавно приступив до зрадіофонізування своїх великих просторів і Китай.

Шанґай має радіостацію, яка надає в кількох мовах, як і кілька інших великих китайських міст. Зорганізовано теж обєднану радіофонічну пропаганду, яку підтримує уряд і яка має спеціяльно зорганізовані програми. Згідно з дописами кореспондентів, ця пропаганда має на меті утворити короткохвильні станції великої сили, яку можна буде чути на цілому Сході, в Америці і навіть в Европі. Станція ця має бути „голосом Китаю", що лунає на цілий світ.

Отже з радіофонізацією Азії починає бути щораз ліпше. Інакше з Африкою. Ця частина світу, така близька від Европи, є не тільки мало зрадіофонізована, але її дуже зле чути в Европі, що є тим дивніше, що европейські станції чути в Африці д. добре.

Одною з головних причин цього стану є слаба сила африканських радіостацій. Тільки короткохвильна станція в Йоганесбургу має 5 км. та Мароко — 10 км. Сила решти станцій переважно 500 ватів.

Одною з найбільш знаних короткохвильних африканських станцій є Найробу в Кенії, силою 500 ватів, яка надає на хвилі 49,31 мт. Найкраще схопити її можна між год. 19.00 і 20.00. Цю станцію чути, на жаль, тільки іноді, зате дуже добре.

Станція в Йоганесбургу надає на хвилі 49,2 мт. і хоча називається тільки „досвідною", — одначе працює щоденно. Схопити її трудно, не дивлячись на розмірно велику висильну силу. Причиною цього є погана обслуга. Подібно тепер цей стан має поправитися з огляду на зміну управи, яка прийшла після реорганізації африканської радіофонії.

Другою з екзотичних африканських станцій є Льобіто в Анголі — короткохвильна станція, яка надає на хвилі 41,8 мт. у середи і суботи від год. 20.30 до 22.30, силою 500 ватів.

Інша станція Західної Африки є в Мозамбіку, а сила її 150 ватів. Ця станція надає на хвилі 84,67 мт. Здається, що нема способу почути її в Европі.

Найсильніша радіостанція в Мароко силою 10 клв., яка надає на хвилях 37,33 і 23,39 мт., є збудована для торговельних цілей, одначе часто, хоча й нереґулярно, уживають її для програми. На хвилі 37,33 мт. вона надає що неділі арабську музику між год. 21.00 і 23.00. Цю радіостанцію можна порівнюючи легко почути в Европі. На Канарійських островах є дві радіостанції: Тенеріф, яка працює на хвилі 41,6 мт. силою 200 ватів і Таланаріга—на хвилі 52,7 мт. силою 500 ватів.

Врешті треба згадати про військову станцію в Аддіс-Абебі, яка замовкла від часу зайняття абісинської столиці італійцями. Напевно її вже ніколи не почуємо, бо урядові справоздання в Аддіс-Абеби повідомляють, що столична радіостанція цілковито знищена.

В часі італьо-абісинської війни була чинна також італійська радіостанція в Асмарі, яка надавала досить цікаві програми. Її трудно було почути безпосередньо, одначе її добре трансмітували італійські короткохвильні станції.

Безперечно, що коли наладнаються відносини, італійці створять в Абісинії мережу короткохвильних станцій.

БІРЖА.

Варшава (ПАТ)

ГРОШІ.

Купно — продажа: Бельґи бельґ. 89.63—89.20, Дол. американські 5.31.50 — 5.28.50 Доляри кан. 5.30.50 — 5.27.50, Фльор. гол. 284.90 — 283.20. Франки фр. 24.89 — 24.75, Франки швайцарські 122.80—122.00, Фунти англ. 26.09 — 26.93, Ґульд. данц. 100.20 — 99.80, Корони данські 116.44—115.60, Корони норв. 130.93—129.95, Кор. шв. 134.33 — 133.35, Марки фін. 11.50—11.30, Марки нім. 136 — 130, Шил. австр. 99—98. Марки нім срібні 147—141

Акції.

2 Банк Польський 109, 108, 110, Цукор 9 .75. 29.25, Вуголь 16.25, 16, Лільпоп 15, 14.50, 14.75, Островець 82, Стараховичі 36.50, 36.

Папери.

3 інвест. 1. ем. 64.25, серії 78.50, 2. ем. 65.25, 5 конв. 52, 6 дол. 74, 4 прем. дол. 46, 78.50, 7 стаб. 50.50,

Заставні листи.

5 прц. Л. З. Б. Г. 48—50, 4 прц. Л. З. Бк Г. 39—41. 4 і пів прц. Л. З. Бк Гіп. 41—44, 4 прц. ТКЗ. 38.50—40, 4 і пів прц. ГТКЗ. 40.50 — 43, 4 і пів прц. БК. 62.50—65, 4 прц. БҐК, 61.50—65.

Долярівка 45.50—48, 3 інвест. 1. ем. 62—64, 2. ем. 63—65.

Збіжжя.

Ціни льоко Львів	від до
Пшениця одн.	24.00—24.50
Пшениця зб.	23.25—23.75
Жито І	17.25—17.50
Жито ІІ	17.00—17.25
Ячмінь на мливо	19.00—19.25
Ячмінь паст.	18.25—18.75
Мука пш. гат. 1. витяг	41.25—41.75
Мука пш. гат. I А	40.75 41.25
Мука пш. гат. I Б	39.75 - 40.25
Мука пш. гат. I Ц	38.25—39.75
Мука пш. гат. I Д	36.25 - 36.75
Мука пш. гат. II А	35.75—36.25
Мука пш. гат. II Б	35.25—35.75
Мука пш. гат. II. Ц	35.00—35.50
Мука пш. гат. II Д	33.75—34.25
Мука пш. гат. II Е	31.75—32.25
Мука пш. гат. II Ф	30.25—30.75
Мука пш. гат. II Г	27.75—28.25
Мука пш. гат. III А	22.25—22.75
Мука пш. гат. III Б	21.25—21.75
Мука пш. паст.	19.25—19.75
Мука пш. разова до 0 – 95 прц.	30.25—30.75
Мука жит. вит. 0—30 прц.	29.25—29.75
Мука жит. гат. 1. 0—50 прц.	28.25 – 28.75
Мука жит. гат. II 0,65 прц.	25.75—26.25
Мука жит. II. 50—65 прц.	19.75—20.25
Мука жит. раз. до 0—95 прц.	21.25—21.75
Мука житня поса. понад 65%	16.75—17.25
Висівки житні	9.75—10.00
Висівки пш. грубі	11.00—11.25
Висівки пш. середні	9.75—10.75
Висівки пш. мілкі	11.75—13.75

Інші курси без змін.

Звідомлення збіжевого ринку Центросоюзу з дня 9. X. 1936.

Ціни за 100 кг. люзом, льоко вагон-станція заладовання:

			льоко ст. заладов.:	
Пшениця зб.	750 гр/л.	5%	23.00—23.50	зол.
Жито зб.	694 „	3%	16.00—16.25	„
Ячмінь паш.	621 „	4%	17.50—17.75	„
Овес не зад.	456 „		14.50—14.75	„
Овес л. зад.	444 „		14.25—14.50	„
Гречка		10%	18.00—18.25	„
Кукурудза жовта			13.75—14.00	„
Кукурудза червона			15.50—16.00	„
Вика темна			16.00—16.50	„
Вика сіра			15.50—16.00	„
Коноп. сім'я			26.50—27.00	„
Соняшникове сім'я			27.00—27.50	„
Просо зб.			13.00—13.50	„

Всі роди збіжжя подорожіли. Тенденція сильна.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що від дня 8. жовтня ц. р. кооперативам платив за: льоко Львів.

1 кг. масла десерового бльок. 1 без опакування	2.35	зол.
1 кг. масла десер. бочкового включно з бочк. опакуванням	2.40	„
1 кг. масла експорт. включно в експортовим опакуванням дає зачет	2.40	„
1 л. молока	0.14	„
1 к. яєць	3.80	„

Тенденція на масло, молоко та на яйця сильна.

ПТИЦЯ.

Маслосоюз повідомляє, що в дні 8. X. ц. р. платив своїм доставцям за 1 кг. живої птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові, (пл. Більчевського ч. 3) такі ціни:

Курки 1. кл., товсті, без остріг, щойно від 1.70 кг. вгору	1.05	зол.
Курята 1. кл. біло й жовтоніжки щойно від 0.80 кг. вгору	0.85	„
Качки товщені 1. кл. щойно від 1.80 кгр. вгору	0.85	„

Слабших сортів від вище поданих, не приймається.

ОПОВІСТКИ.

Іван Паславський, Підгайці, зложив на інвалідів зол. 6.— замісць квітів на домовину бл. п. Максиміліяна Яцика, емер. скарбника Б. П. 2860

Подаємо до відома Товариш[illegible] дентів права львівського Університету, що І. Загальні Збори Товариства „Правнича Громада" відбудуться 26. жовтня 193[illegible] Речинець членської реєстрації продовжений до 15. жовтня п. р. Зголошення [illegible] мається в Студентській Домівці [illegible] нецького 26/II. (ґанок) в год. 12—[illegible] до цього часу не зареєструється, [illegible] де мати права голосу на Заг. Зборах [illegible] Місце, час і порядок нарад Заг. Зборів будуть оповіщені окремо. — Виділ [illegible] ничої Громади".

На Український Город зложив [illegible] фан Щуровський зол. 5.—.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0.35
1 „ одношпальтовий в тексті і новинках „ 0.60
1 „ „ на першій сторінці . „ 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . . „ 0.10
шукаючі праці . . . . . „ 0.07
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . . зол. [illegible]
„ „ 1/2 . . . . . . [illegible]
„ „ 1/4 . . . . . . [illegible]
„ „ 1/8 . . . . . . [illegible]

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Вид. Спілки „Діло" Львів, Ринок 10.